

Hvor forurenset er sjøbunnen i Indre Oslofjord?

Du kan trygt bade i Indre Oslofjord. Men kartlegging som Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord har fått utført, viser at sjøbunnen i hele fjorden er forurenset. I områder sør for Malmøya, i Lysakerfjorden, utenfor Sandvika og mellom Sjursøya og Malmøya anbefaler vi at det gjøres undersøkelser for å forberede tiltak.

Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord, med delfinansiering fra Miljødirektoratet, har gitt NGI - Norges Geotekniske Institutt i oppdrag å gjøre en "Risikovurdering av forurenset sjøbunn". NGI har tatt prøver av sjøbunnen fra Drøbaksundet til innerst i Bunnefjorden og vurdert hvor det bør gjøres tiltak for å begrense forurensningsspredning til sjø og hvor det bør vurderes å gjøre tiltak i sjøbunnen.

- Dessverre viser resultatene at ingen områder kan friskmeldes. I de områdene vi har sett på, er det imidlertid stor variasjon i risikoen som beregnes. Hvor mange miljøgifter som bidrar til overskridelsene, varierer også. NGI har anbefalt at fire områder – sør for Malmøya, Lysakerfjorden, utenfor Sandvika og mellom Sjursøya og Malmøya – prioriteres først. Her foreslår vi å starte med en detaljert prøvetaking, sier prosjektleder for NGI, Gøril Aasen Slinde.

Prøvetaking av sedimenter fra NGIs feltbåt F/F Kolstad.

NGI har ikke undersøkt områdene i Oslo Havn som var omfattet av den store miljøoppryddingen som ble avsluttet i 2011. I disse områdene har andre undersøkelser vist at miljøtilstanden er betydelig forbedret, selv om det også er tegn til at det kommer forurensning fra land som legger seg oppå den nye sjøbunnen som er etablert.

Mye folk og høyt aktivitetsnivå

Hva er så de viktigste forurensningskildene til Indre Oslofjord? Kartleggingen viser at forurensningen som vi finner mest av, er PAH-forbindelser. PAHer er en gruppe med stoffer, populært kalt tjærestoffer. De største kildene til PAH til miljøet er industri, vedfyring og veitrafikk.

- Forurensningen stammer i stor grad fra menneskene som lever omkring fjorden med industri, vedfyring og veitrafikk. Områdene rundt Oslofjorden er tett befolket og har høyt aktivitetsnivå, sier Aasen Slinde.

Veitrafikk er trolig en viktig årsak til høye konsentrasjoner av PAH-forbindelser i Indre Oslofjord. Vi finner også høye konsentrasjoner av miljøgifter som stammer fra bunnstoff under båter, spesielt i nærheten av småbåthavner.

Tiltaksplan for en ren og rik fjord

Risikovurderingen av sjøbunnen i Indre Oslofjorden, er svært aktuell. Regjeringen har nettopp (mars 2021) lansert sin "Helhetlige tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv". Målet for planen er at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, restaurere viktige naturverdier, fremme et aktivt friluftsliv og ivareta det biologiske mangfoldet i fjorden. I planen er forekomst av miljøgifter pekt på som én av faktorene som forhindrer ønsket bruk av Oslofjorden, og det er beskrevet at det er behov for å øke kunnskap om risiko for spredning av miljøgifter fra sjøbunnen i Indre Oslofjord.

Risikomodell for spredning

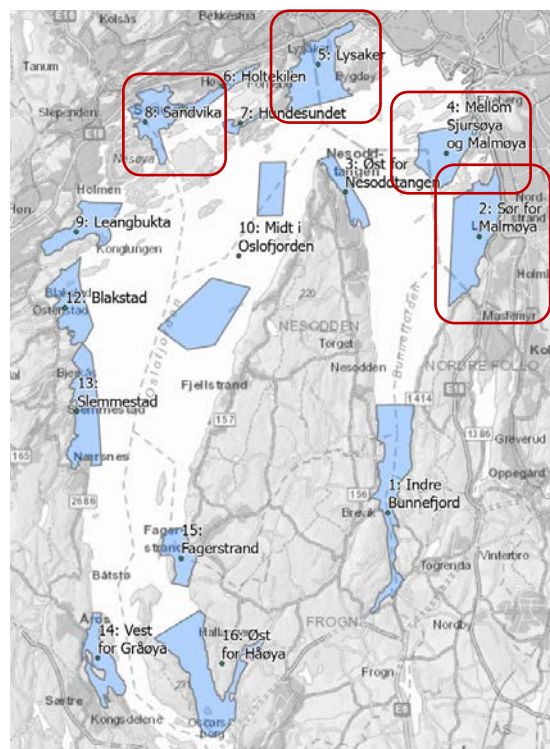
Hvordan påvirker forurensningen organismene som lever i fjorden? Og hvor mye av forurensningen er det som faktisk spres? NGI har vurdert konsekvensen av miljøgiftene i sedimentene ved å legge inn analyseresultatene i en modell som anslår risiko for spredning. Her spiller for eksempel dybde, hvor mange båter som trafikkerer i området og om sjøbunnen er fin eller grovkornet en rolle for om fisk og mennesker faktisk får forurensningen i seg.

- Vurderingen er at mengden miljøgifter som mennesker får i seg, er langt unna det som er farlig. Det betyr at det ikke er noen fare forbundet med at vi boltrer oss i sjøen og får i oss sand og vann eller spiser fisk fra Oslofjorden, så lenge vi følger advarslene fra Mattilsynet mot inntak av torsk og blåskjell.

Vi har sett på hvor det bør gjøres tiltak for å begrense forurensningsspredning til sjø og hvor vi mener det bør vurderes tiltak i sedimentene. Selv om ingen områder kan friskmeldes, er det stor variasjon i risikoen som beregnes i de ulike delområdene, samt også hvor mange miljøgifter som bidrar til overskridelsen. NGI har derfor anbefalt at fire områder prioriteres først, og at prosessen starter med en detaljert prøvetaking av disse områdene. Dette gjelder som nevnt området sør for Malmøya, Lysakerfjorden, utenfor Sandvika og mellom Sjursøya og Malmøya.

For mer informasjon om risikovurderingen, kontakt: Gøril Aasen Slinde: goril.aasen.slinde@ngi.no

For mer informasjon om Fagrådets arbeid: <http://www.indre-oslofjord.no/>

Områder som vi anbefaler at det gjøres undersøkelser for å forberede tiltak er avmerket i kartet.